

§10

Tertialrapport 2 2017 för arbetsmarknadsnämnden

AMN 2016-0316-01.02

Arbetsmarknadsnämndens beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att godkänna Tertialrapport 2 per den 31 augusti 2017 med prognos för 2017 och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att fastställa årsmål för indikatorn ”Andel kvinnor och män som efter sfi, inom tre månader, fortsätter till svenska som andraspråk på grundläggande eller gymnasial nivå” till 54 procent.
3. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att begära en budgetjustering av nämndens intäktskrav om - 25,0 mnkr till följd av en minskning av statsbidragsintäkterna för flyktingmottagning.
4. Arbetsmarknadsnämnden beslutade justera paragrafen omedelbart.

Ärendet

Kommunfullmäktige har fastställt fyra övergripande inriktningsmål för 2017.

1. Ett Stockholm som håller samman
2. Ett klimatsmart Stockholm
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Till varje inriktningsmål finns ett antal mer specifika mål kopplade. Arbetsmarknadsnämnden har särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- Stockholm är en världsledande kunskapsregion
- Stockholm är en företagsvänlig stad
- Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva
- I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

Arbetsmarknadsnämnden har i sin verksamhetsplan för 2017 fastställt egna mål. Till målen finns indikatorer som mäter måluppfyllelsen och aktiviteter som bidrar till att målen nås.

I verksamhetsplanen för 2017 har nämnden, med utgångspunkt från mål och uppdrag i stadens budget för 2016, identifierat fem större utvecklingsområden. Dessa är

- Fler till studier och utvecklat studiestöd för dem som behöver det
- Adekvata insatser för unga arbetslösa och unga utanför alla system
- Anställningar i staden genom Stockholmsjobb

- Stärkt arbetsgivarsamverkan både i arbetsmarknadsinsatser och yrkesutbildningar
- Utveckling av egenregi inom vuxenutbildningen

Utöver detta har nämnden i samband med verksamhetsplanen för 2017 beslutat att lägga ett ökat fokus på nyanlända under året.

Sammantaget bedömer arbetsmarknadsnämnden i tertiärrapport 2 2017 att målen för 2017 kommer att uppnås. Bedömningen grundar sig i på att majoriteten av indikatorerna prognostiseras att uppnås och att arbetet med aktiviteterna har kommit igång på ett positivt sätt samt att arbetet inom samtliga utvecklingsområden pågår.

Fler till studier och utvecklat studiestöd för de som behöver det

Fler elever studerar inom kommunala vuxenutbildningen, vilket beror på fler elever inom sfi. Skolorna har snabbt kunna ställa om sig för nya behov och det innebär att det inte finns någon kö till sfi, utan samtliga elever har kunnat beredas plats. För dem som behöver särskilt stöd för att genomföra sina studier både inom sfi och komvux finns olika insatser som exempelvis Alternativ sfi, Studieteamet och YrkesPlus. Vidare bedriver nämnden komvux för personer med inlärningssvårigheter i form av Lärvox.

Adekvata insatser för unga arbetslösa och unga utanför alla system

Arbetsmarknadsnämndens uppsökande arbete för att nå unga som varken arbetar eller studerar är fortsatt framgångsrikt och 340 unga i åldern 20-29 år har hittills skrivits in vid Jobbtorg Stockholm för insatser. Målsättningen för 2017 är 350 nyinskrivna och nämnden bedömer med bakgrund av resultatet för tertiär 2 att målsättningen kommer att överträffas. Nämndens verksamheter samverkar med Arbetsförmedlingen, stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden samt socialnämnden i arbetet att nå och erbjuda insatser till unga som står utanför arbetsmarknaden och utbildning. För detta har ett särskilt program antagits.

Arbetsmarknadsnämnden erbjuder unga insatser och aktiviteter genom Jobbtorg Stockholm. För unga som står långt ifrån arbetsmarknaden erbjuder nämnden ungdomsanställning eller arbetslagsanställning inom ramen för Stockholmsjobb. Under 2017 kommer nämnden även erbjuda cirka 50 unga Traineejobb inom vård och omsorg samt kock där anställningen kombineras med studier inom vuxenutbildningen. I augusti påbörjade 28 unga Traineejobb varav 24 var inom vård och omsorg och fyra inom restaurang och storkök.

Anställningar i staden genom Stockholmsjobb

Målsättningen för arbetsmarknadsnämnden är att cirka 900 Stockholmsjobb kommer att kunna erbjudas under 2017. Under perioden januari till juli 2017 har 649 aspiranter haft en anställning inom ramen för Stockholmsjobb. Av dessa var det 70 aspiranter som fick anställningsstöd Extratjänst från Arbetsförmedlingen varav 28 var nyanlända och anställdes inom ramen för stadens satsning på Eta-

bleringsjobb. Utöver detta har Arbetsförmedlingen placerat ut 109 personer med anställningsstöd Extratjänst i Stockholm. Arbetsmarknadsnämnden bedömer med bakgrund av de resultat som presenteras i samband med tertial två att målet kommer att uppnås och att fler stockholmare kommer att erbjudas Stockholmsjobb än tidigare år vilket är i linje med nämndens och stadens ambition.

Stärkt arbetsgivarsamverkan både i arbetsmarknadsinsatser och yrkesutbildningar

Arbetsmarknadsnämnden har hittills under 2017 tecknat sju partnerskap med olika branschorganisationer. Målsättningen är att totalt åtta partnerskap ska ingå under året. Partnerskapen är ett viktigt led i att stärka samverkan mellan nämndens verksamheter och arbetsgivare. Syftet är att skapa ökade möjligheter för aspiranter och studerande att få arbetslivserfarenhet genom praktik och anställning. Nämnden utvecklar och erbjuder stockholmare arbetsmarknadsinsatser och utbildningar inom bristyrken dels för att öka möjligheten för personer som står långtifrån arbetsmarknaden att etablera sig på arbetsmarknaden och dels möta arbetsgivares behov av efterfrågad kompetens.

Utveckling av egenregi inom vuxenutbildningen

Inom arbetsmarknadsnämndens verksamheter pågår ett utvecklingsarbete inom hela vuxenutbildningens egenregi där sfi är en del. Inom Åsö Vuxengymnasium arbetar verksamheten utifrån den översyn av organisation, ledningsstruktur och utbildningsutbud som genomfördes 2016. Arbetet med att staden ska bli ledande inom sfi för personer med kort eller ingen utbildning påbörjades under 2016 och utbildningar för lärare startar under hösten 2017. Inom hela vuxenutbildningen utvecklas det utbildningar som möter både elevernas och arbetsmarknadens behov, till exempel olika yrkesutbildningar inom sfi och lärlingsutbildningar inom bristyrkesområden och kombinationsutbildningar. Till hösten startar ca 200 utbildningsplatser som kombinerar sfi med en yrkesutbildning. Vidare finns ett samarbete mellan äldreförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen i syfte att erbjuda utbildning och kompetensförsörjning till verksamheterna inom äldreomsorgen. Åsö vuxengymnasium har även lämnat in en ansökan för att bli vård- och omsorgscollege.

Ökat fokus på nyanlända

Arbetsmarknadsnämnden arbetar för att utöka samverkan med Arbetsförmedlingen avseende nyanlända inom etableringen. Detta sker dels genom att erbjuda nyanlända extratjänster och etableringsjobb inom ramen för Stockholmsjobb och dels utöka samverkan inom ramen för Delegationen Unga till Arbete (DUA) genom att överenskommelsen även inkluderar nyanlända unga 16-29 år. Inom vuxenutbildningen och sfi pågår ett arbete att utveckla möjligheten för nyanlända att studera kurser inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning parallellt med sfi. Nämnden erbjuder därutöver

möjlighet för nyanlända att kombinera studier vid sfi med yrkesutbildning. Arbetsmarknadsnämnden samverkar även med föreningslivet genom de avtal om idéburet offentligt partnerskap som erbjuder nyanlända samtalsträning, fadderverksamhet och svenska med baby. Därutöver medverkar Stockholms stad genom arbetsmarknadsnämnden i socialfondsprojektet VIDA i syfte att erbjuda föreningsaktiviteter som del i planeringen för nyanlända inskrivna hos Arbetsförmedlingen och Jobbtorg Stockholm. Under perioden har projektet Yrkesmentorer inom sfi startat, som är ett samverkansprojekt mellan nämndens verksamheter och Rotary.

Ekonomi

Arbetsmarknadsnämnden har en ekonomi i balans och prognostiserar sammantaget, för helår 2017, ett överskott på 25,7 mnkr för verksamheterna. Överskottet motsvarar 2,6 procent av nämndens budget. De enheter som prognostiserar större underskott är SFI Västerort (-2,5 mnkr), Yfi (-1,9 mnkr), SIFA (-1,0 mnkr) och Åsö Åsö vuxengymnasium (-1,4 mnkr). Underskotten balanseras mot större överskott inom beställarenheten för Sfi, komvuxcentrum samt nämnd och administration.

Statsbidragen från Migrationsverket för stadens flyktingmottagning bedöms understiga nämndens intäktskrav på 197,9 mnkr med 25,0 mnkr. Den mest betydande anledning till den lägre intäkten är att antalet nyanlända som själva ordnar ett boende i staden, EBO, beräknas minska.

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 11 september 2017.

Förslag till beslut

Vice ordförande Johanna Sjö m.fl. (M), ledamoten Gulan Avci (L) och ledamoten Johan Fälldin (C) föreslog att återremittera handlingsplanen för våldsbejakande extremism till förvaltningen för vidare beredning.

Ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S), ledamoten Magnus Runsten m.fl. (MP) samt ledamoten Tina Kratz (V) föreslog att nämnden skulle avgöra ärendet i dess helhet under dagens sammanträde.

Ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S), ledamoten Magnus Runsten m.fl. (MP) samt ledamoten Tina Kratz (V) föreslog i sakfrågan att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordförande Johanna Sjö m.fl. (M), ledamoten Gulan Avci (L) och ledamoten Johan Fälldin (C) framlade i sakfrågan ett annat förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta enligt detta förslag.

Beslutsgång

Ordföranden Mirja Räihä (S) behandlar först förslaget om återremiss. Ordförande ställde förslaget att återremittera handlingsplanen för våldbejakande extremism mot att avgöra ärendet i dess helhet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Ordföranden ställde förslagen till beslut mot varandra. Nämnden beslutade utan omröstning enligt ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S), ledamoten Magnus Runsten m.fl. (MP) samt ledamoten Tina Kratz (V) förslag till beslut.

Reservation

Vice ordförande Johanna Sjö m.fl. (M), ledamoten Gulan Avci (L) och ledamoten Johan Fällidin (C) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag enligt följande.

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden beslutar följande

1. Förvaltningens förslag till beslut godkänns delvis
2. Handlingsplan mot våldsbejakande extremism enligt bilaga till tertialrapporten återremitteras för vidare beredning
3. Därutöver anförs följande.

Tertialrapport 2 för arbetsmarknadsnämnden visar en ekonomi med visst överskott, samtidigt är vi oroliga för de framförda politiska prioriteringar som sker i nämnden och dess konsekvenser framöver.

För en bra uppföljning av mått och nyckeltal måste realistiska, tillförlitliga och uppföljningsbara mål finnas som är relevanta att mäta. "Fler i arbete" måste anses vara ett dåligt mått mot bakgrund av att befolkningstillväxten är mycket hög liksom mot bakgrund av att högkonjunktur råder. Självklart får fler arbete i en sådan omvärld utan att ens arbetsmarknadsnämndens insatser behöver användas.

Det finns dock ett antal faktorer i tertialrapporten som är oroväckande för en kommande utveckling där exempelvis ekonomin viker ner. För trots att Sverige nu har en stark ekonomisk tillväxt så finns det två huvudsakliga problem som det är viktigt att förbereda sig inför. För det första behöver såväl ekonomiska säkerhetsmarginaler som verksamheten i stort förberedas för hur verksamheten ska klara av en ekonomi som viker ner inom de kommande åren och hur staden då ska kunna hantera både en vikande ekonomi och den tudelning som redan nu finns på arbetsmarknaden. För det andra handlar det om att säkerställa att dagens arbetssökande har rätt kompetens då det i dag finns stora brister i matchningen mellan de sökandes kvalifikationer och de lediga jobbets krav.

Därför är det särskilt allvarligt att se att andelen aspiranter inom Jobbtorg Stockholm som är självförsörjande efter sex månader konstant har minskat sedan 2015. För samtidigt som målnivån har höjt och ekonomin i stort har växlat över till en högkonjunktur så har alltså resultaten sjunkit. Om inte majoriteten kan klara av att rusta människor i ett läge då Sveriges ekonomi går mycket väl kommer det att gå väldigt illa den dag tillväxten inte ger draghjälp. I en tid av ekonomisk nedgång är det dem med svagast fäste som kommer att pressas ut och om inte fler blir självförsörjande under goda tider så cementeras det utanförskap som redan i dag leder till ett högt mänskligt pris då många ställs utanför samhälle och jobb.

Vad gäller integrationsarbetet är det också allvarligt att se att fler enheter inom den egna regin för SFI prognosticeras ha underskott. Språket är i särklass en av de viktigaste faktorerna för att nyanlända snabbt kan komma i arbete och att staden självt inte klarar av ekonomin är oroväckande. Det visar också på vikten av att ständigt se över om ökad mångfald av utförare kan ge lägre kostnader samtidigt som kvaliteten säkras.

Vad gäller arbetet med att bidra till en bättre matchning är det oroväckande att man inte når målet om antalet kursdeltagare inom den gymnasiala vuxenutbildningens högskoleförberedande program som får godkända betyg. Det är uppenbart att det ställs högre och högre kompetenskrav för att ta de lediga jobben på svensk arbetsmarknad och då kan Stockholm stad inte nöja sig med att elever inte når de uppsatta målen. Förvaltningen skriver också att den målnivå som nu prognosticeras är liknande som förra året och detta ställer stora krav på majoriteten att vidta åtgärder för att höja kunskapsresultaten samtidigt som de är svaret skyldiga för varför dessa åtgärder inte redan är vidtagna. Allt annat är ett svek mot dem som behöver vuxenutbildningen för att skapa nya chanser i livet. Särskilt alarmerande är det att matematikresultaten haltar och att det i år väntas vara färre godkända från verksamheten i egen regi medan resultaten i den upphandlade verksamheten i stort ökar.

Det är alarmerande att den långa sjukfrånvaron är så hög och fortsätter öka. Särskilt alarmerande är det att det främst är kvinnor som drabbas och att kvinnors långvariga sjukfrånvaro med 1 procentenhet på ett år. Den största ökningen sker inom Jobbtorgsverksamheten. Det är bra att förvaltningen bedriver ett aktivt arbete när någon blivit sjuk för att förhindra att en kort sjukfrånvaro blir till långvarig sjukfrånvaro. Med anledning av den ökande sjukfrånvaron, så hög som 7,18 % inom Jobbtorgsverksamheten, och att den specifikt drabbar kvinnor hårdare, är det dock angeläget att verksamheten omedelbart ses över så att ytterligare sjukfrånvaro kan förhindras.

En fråga som framöver kommer att växa i omfång är nyanländas möjligheter att bedriva studier, ta lämpligt arbete och hitta bostad. Det är i grunden naturligt att förvaltningen pekar på att detta ska få en högre prioritet under åren. Men med tanke på att Sveriges arbetsmarknad redan är allvarligt tudelad mellan dem som har ett jobb och dem som står utanför krävs det mycket kraftfullare insatser än vad som presenterats hittills av majoritet. Alltför stort hopp sätts till de olika anställningsstöd som såväl majoritetens själva för fram som de stödformer som den nationella regeringen har lanserat. Givet att inte minst de nationella stödformerna ofta är dyra och ineffektiva så är det oroväckande att majoriteten verkar sakna idéer utöver att använda sig av dessa stödformer.

Insatser för att få personer som står långt från arbetsmarknaden i arbete bör inte bedrivas i projektform. Då behovet av dessa insatser är långvarigt och berör ett större antal individer kan arbetet inte bedrivas som enstaka projekt utan måste införlivas permanent i den ordinarie verksamheten.

Den bristande integrationen ställer stora krav på staden och förutsätter en tydlig planering och konkreta åtgärder för att nyanlända snabbt ska komma i arbete och kunna etablera sig i det svenska samhället. Dessvärre saknas en tydlig beredskap från majoriteten, vilket riskerar att många nyanlända istället kommer att bli predestinerade till ett utanförskap i Sverige och i Stockholm. Nationellt driver Alliansen en politik som bygger på sänkt skatt för att göra det mer lönsamt att arbeta, införandet av ett bidragstak för att det aldrig ska löna sig bättre att gå på bidrag än att jobba, skarpare krav på egna ansträngningar samt fler lärlingsjobb med lägre anställningskostnader så att fler kan lära sig jobbet på jobbet. Mer av den politiken behöver också bedrivas i Stockholm men tyvärr avstår majoriteten från detta.

Till tertialrapporten finns även en bilaga som handlar om handlingsplanen mot den våldsbejakande extremismen. Ett starkt samhälle som håller ihop får inte lämna någon utanför. Det finns i dag områden och miljöer i Sverige som där människor upplever sig allt mer bortglömda, där utanförskapet är utbrett, och där framtidstron vänts till hopplöshet. Det är farligt – både för människorna som lever där, och för samhället i stort. Vi har en skyldighet att från politiskt håll göra allt vi kan för att bryta den utvecklingen. Precis som förvaltningen påpekar så kan nämndens generella uppdrag med inbörden att underlätta för personer med en svag ställning på arbetsmarknaden att komma i arbete eller studier bedöms vara viktigt för att förebygga risker för rekrytering till extremism.

Vi får dock inte vara naiva över det hot som våldsbejakande extremism utgör. Att bryta utanförskap och få fler i arbete slår undan benen för del av rekryteringen till extrema kretsar vilket gör hela

samhället tryggare men vi kan inte heller inte inbilla oss att ett jobb är ett botemedel för den som redan är förblindad av hat mot det svenska samhället. Därför behöver det förebyggande arbetet konstant ske i nära dialog och samverkan med polis och säkerhetspolis. Det är positivt att förvaltningen är tydlig med att alla brott ska anmälas och man har viss samverkan med polisen, men det bör med största sannolikhet skärpas för att alla goda krafter i samhället tillsammans ska kunna pressa tillbaka den röta som extremismen utgör.

Stockholm står, liksom stora delar av världen, inför ett allvarligt och eskalerande hot från våldsbejakande extremistiska grupperingar. Det blev inte minst smärtsamt tydligt fredagen den 7 april 2017, när Stockholm blev utsatt för ett dödsbringande terrorattentat. Nyligen meddelade också Säkerhetspolisen att omfattningen av detta hot är väsentligt mycket större än vad som tidigare har varit känt. 2010, då Stockholm förra gången utsattes för ett attentat, bedömde SÄPO att det fanns omkring 200 våldsbejakande islamistiska extremister i Sverige. Nu bedöms de vara tusentals.

Försvaret av vårt öppna, demokratiska samhälle och av Stockholm som en öppen stad är därför en högst angelägen fråga som inte får bli föremål för partipolitisk konflikt. För att säkra våra invånares trygghet mot hot från våldsbejakande extremister krävs såväl polisiära som sociala insatser. Arbetet mot våldsbejakande extremism handlar om att arbeta mot samtliga de hot som SÄPO bedömer kan skada demokratin: extremistisk islamism, vit makt-miljön och den så kallat autonoma vänstern. Stockholms stad står inför stora utmaningar framöver och därför måste vi, tillsammans med berörda parter och relevant sakkunskap, arbeta kunskapsbaserat och med tydliga strukturer och insatser.

Stadens arbete mot våldsbejakande extremism fastställdes av kommunfullmäktige den 16 maj 2016 som riktlinjer till stadens trygghets och säkerhetsprogram.

Om Alliansen hade styrt hade hela processen sett annorlunda ut från början, från antagandet av den stadsövergripande strategin mot våldsbejakande extremism till att de lokala handlingsplanerna skulle ha utgått från en central mall som skulle ha upprättats utifrån Försvarets högskolans (FHS) expertis.

Våra partier hade velat se en samordnad stadsövergripande process grundad på beprövad erfarenhet och stödd på extern expertis från FHS för att ta fram en central mall för de lokala handlingsplanerna, vilket vi också underströk i samband med att den stadsövergripande strategin antogs av kommunfullmäktige 2016.

Vi har efterfrågat, men inte fått gehör för, konkreta och uppföljningsbara indikatorer med avseende på effekt, inte genomförda aktiviteter, i arbetet mot våldsbejakande extremism.

Det fanns i kommunstyrelsens direktiv till nämnderna framförallt tolv punkter som är väsentliga, punkter som inte är tillräckligt beaktade i det föreliggande förslaget till reviderad handlingsplan. Dessa tolv punkter är följande.

1. Kompetens från FHS och dialog med polisen

Alliansen har krävt att stadsdelsnämndernas lokala handlingsplaner ska följa en central mall utformad i samarbete med Försvvarshögskolan (FHS) och utgå från lokala förutsättningar och utformas i dialog med polis om hur den specifika situationen i stadsdelen ser ut.

Någon central mall har aldrig upprättats, men som en följd av att Alliansen krävde att handlingsplanerna i efterhand skulle analyseras och bedömas av relevant expertis från FHS skedde så i efterhand inför beslutet i kommunstyrelsen i juni. På så vis gjordes, på Alliansens initiativ, en genomgång av FHS av planerna med förslag på åtgärder, tillägg och förändringar av varje enskild handlingsplan. På så vis har det funnits ett kvalitetssäkrat underlag från ledande akademisk expertis på området som grund för kommunstyrelsens direktiv till nämnderna om att revidera handlingsplanerna. Men FHS förefaller inte ha varit involverade i revideringen av handlingsplanen, vilket gör att den relevanta expertisen än en gång saknas i den konkreta utformningen.

2. Stadsövergripande förhållningssätt och lägesbild

Alliansen har krävt ett stadsövergripande och gemensamt förhållningssätt för hur stadens nämnder ska agera när personer med våldsbejakande extrema tendenser identifieras samt att en stadsövergripande lägesbild årligen behöver presenteras för kommunstyrelsen.

En stadsövergripande utbildningsplan är under utarbetande och att stadens nätverk av samordnare bistår den centrala samordnaren i arbetet att prioritera verksamheter för utbildning. Kommunstyrelsen ska tydliggöra processen för nämnderna för revidering av handlingsplaner och uppföljning av arbetet och handlingsplanerna ska revideras årligen utifrån aktuell lägesbild varefter kommunstyrelsen ska redovisa en samlad lägesbild för staden. Handlingsplanerna och deras aktiviteter ska följs upp inom ramen för ordinarie uppföljning. Vidare är det angeläget att kommunstyrelsen aktivt bedriver ett utvecklingsarbete för att tydliggöra uppföljningsbara mål kopplat till riktlinjerna för att på ett bättre sätt kunna stödja nämnderna i uppföljning och utvärdering av insatsernas effekt.

3. Utbildning, kompetensutveckling och kunskapsstöd

Alliansen har krävt god tillgång till adekvat utbildning och ett kontinuerligt kunskapsstöd till medarbetare inom socialtjänst m.fl. som kommer i kontakt såväl med människor som riskerar att radikaliseras. Därför måste en plan för kompetensutveckling inom dessa frågor upprättas. I detta behöver det även klargöras vilket behov det finns att anställa medarbetare med särskild expertis.

Stadens centrala samordnare samverkar med externa myndigheter, nätverk och akademi och upprätthåller regelbunden kontakt med Försvarshögskolan och andra relevanta aktörer i syfte att hålla staden uppdaterad kring pågående och avslutad forskning. Men kompetensutvecklande insatser behövs i hela stadens organisation, inte endast centralt. Hur detta ska åstadkommas måste tydligt framgå av handlingsplanen för varje nämnd.

4. Stärkt samarbete och samverkan

Alliansen har krävt ett tätare samarbete mellan myndigheter och samhällsinstitutioner såsom polis, säkerhetspolis, skola och socialtjänst. För att stärka arbetet och fånga upp potentiella extremister har Alliansen förordat att så långt lagen medger häva sekretessen mellan stadens nämnder så att information kan delas när så krävs.

Det måste därför framgå av handlingsplanerna hur stadsdelsnämnderna inom ramen för samverkan mellan skola och socialtjänst tillsammans med polis ta fram rutiner för gemensam hantering kring radikaliserade individer. De rättsutredningar som har initierats av kommunstyrelsen för att klargöra sekretessregler för stadens verksamheter och möjligheter till informationsöverföring internt och externt måste delges nämnderna och ligga till grund för effektivare samverkan.

5. Förebyggande och uppsökande arbete mot radikalisering

Alliansen har krävt en plan för vilka insatser som ska erbjudas ungdomar som riskerar att dras in i extremistiska miljöer och deras familjer samt att uppsökande arbete bör bedrivas även på nätet för att nå rätt målgrupper.

Stadsdelsnämnder måste därför i sina handlingsplaner tydligare ange hur de inom ramen för samverkan mellan skola och socialtjänst tillsammans med polis ska ta fram rutiner för gemensam hantering kring radikaliserade individer. Likaså måste socialnämnden i sin handlingsplan uppge hur den avser att utveckla sitt uppsökande arbete mot de grupper som finns i närheten av våldsbejakande extremistiska organisationer och miljöer, inklusive på internet.

6. Informationsinsatser till medborgarna

En plan behövs för vilka informationsinsatser som ska riktas till medborgarna, som vart man kan vända sig om man misstänker att någon i ens närhet blir radikaliserad.

Stadens insatser i detta hänseende behöver utvecklas mer än vad som anges i det föreliggande ärendet. Det är inte tillräckligt att utbildningsnämnden skapar en kunskapsbank för lärare om ämnet samt att beskriva hur skolorna arbetar mot propaganda och för att göra sina elever källkritiska. Utbildningsnämnden måste tillse att samtliga skolor i staden löpande samverkar med socialtjänst och polis för att, närhelst behov uppstår av gemensam hantering kring radikaliserade individer, ha väl inarbetade rutiner.

7. Avhopparverksamhet

Alliansen har krävt avhopparverksamheter för radikaliserade som vill lämna den extrema miljön. Det är nödvändigt att en länsöverskridande avhopparverksamhet för våldsbejakande islamistiska extremister inrättas.

I ärendet anges att avhopparverksamhet erbjuds inom ramen för sociala insatsgrupper och den stadsövergripande avhopparverksamheten. Vi har rest farhågor huruvida de sociala insatsgrupperna är rätt enheter för denna verksamhet, dels därför att avhopparverksamhet ligger vid sidan av insatsgruppernas primära syfte, som är att motverka att unga människor fastnar i kriminalitet, dels därför att insatsgrupperna inte besitter adekvat kompetens i tillräcklig omfattning. Vi anser därför att det inte är tillfredsställande att avhopparverksamheten åläggs de sociala insatsgrupperna.

8. Involvera teologiskt skolade och civilsamhällesaktörer

Alliansen har drivit kravet att involvera civilsamhällesaktörer i arbetet med avradikalisering för att stävja rekrytering till extrema miljöer behöver involveras. Här har teologiskt skolade personer och imamer enligt expertisen en viktig roll.

Stadsdelsnämnderna ska beakta utökad samverkan med olika aktörer i civilsamhället i frågan om våldsbejakande extremism, samt att grupper som arbetar med avradikalisering ska bestå av representanter från olika myndigheter och aktörer inklusive företrädare för trosamfund, idrottstränare och andra representanter från civilsamhället. Men det behöver tydligare anges hur stadsdelsnämnderna konkret ska gå till väga för att stävja religiöst motiverad islamistisk extremism.

9. Inga bidrag till odemokratiska organisationer

Stadsdelsnämnderna i Stockholm behöver se över sina lokala bidrag och säkerställa att inga medel ges till organisationer eller föreningar som inte vilar på demokratins grundvalar.

Det är otillfredsställande att det saknas stadsövergripande riktlinjer avseende detta. Inga stöd i form av ekonomiska bidrag får ske från staden till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rätts-

statens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män. Föreningar som uppmuntrar till eller möjliggör våldsbejakande extremism ska fråntas all typ av stöd i den mån de har sådant samt att bidrag följs upp noggrant och utvärderas av den bidragsgivande nämnden.

10. Angivande av islamistiska miljöer

Alliansen har krävt att det särskilt anges att våldsbejakande islamism för utgör det främsta hotet. Det främsta attentatshotet mot Sverige kommer från våldsbejakande islamistiska miljöer och i synnerhet återvändande jihadister.

Nationellt centrum för terrorhotbedömning har under våren 2017 lyft fram att det främsta attentatshotet mot Sverige kommer från våldsbejakande islamistiska miljöer. Detta styrks ytterligare av de uppgifter som SÄPO lämnade den 16 juni om den dramatiska ökningen av mängden våldsbejakande islamister i Sverige. Detta förhållande behöver tydligare avspeglas i handlingsplanerna, både som bakomliggande orsak och med avseende på vilka åtgärder och arbetssätt det specifikt fordrar från stadens sida.

11. Samband mellan extremism och hederskultur

Alliansen har krävt att hedersrelaterat våld och förtryck nämns i handlingsplanerna. Hederskultur är en problematik för sig, men det finns belagt ett samband med islamistisk extremism.

Det måste skarpas tydliggöras i samtliga handlingsplaner att nämnderna i arbetet mot våldsbejakande extremism kommer att beakta kopplingen till stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

12. Samverkan med bostadsbolagen

Alliansen har krävt att nämnderna ska uppmanas att samverka med bostadsbolagen. Internationella erfarenheter visar att sådan samverkan kan vara till stor hjälp i arbetet mot våldsbejakande extremism.

Det måste mer konkret anges vilka åtgärder handlingsplanen avser för att nämnderna tillsammans med stadens bostadsbolag och lokala aktörer ska genomföra åtgärder för att underlätta integrering och motverka utanförskap samt att ett stadsövergripande arbete påbörjas för att utreda hur bostadsbolagen kan bistå i arbetet mot våldsbejakande extremism.

Återremiss

Vi kan sammanfattningsvis konstatera att det föreliggande ärendet inte lever upp till de direktiv som en blocköverskridande majoritet i kommunstyrelsen stod bakom. Såväl i enskildheter som sammantaget är stadens handlingsplaner alltjämt otillfredsställande. Särskilt anmärkningsvärt är att ett samlat grepp kring frågorna alltjämt sak-

nas, trots att hoten från våldsbejakande extremism om något har skärpts ytterligare de senaste månaderna.

Alliansen värdesätter breda och blocköverskridande överenskommelser i strategiskt viktiga frågor för staden. Men sådana överenskommelser kan inte ske till priset av att sakinnehållet blir alltför urvattnat. Och överenskommelserna förlorar sitt syfte om deras intentioner inte efterlevs i det fortsatta arbetet. I detta fall kan vi konstatera att vi upprepade gånger under mandatperioden visat god vilja i att gemensamt driva arbetet mot våldsbejakande extremism framåt. Men det konkreta resultatet i form av ett skärpt, stärkt och professionaliserat systematiskt arbete mot våldsbejakande extremism uteblir alltjämt. Därför kan vi inte ställa oss bakom föreliggande handlingsplan utan yrkar att det återremitteras för att kompletteras enligt ovanstående.

Ersättaryttrande

Ersättaren Ofelia Namazova (KD) lämnade följande ersättaryttrande.

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden beslutar följande

1. Förvaltningens förslag till beslut godkänns delvis
2. Handlingsplan mot våldsbejakande extremism enligt bilaga till tertiärrapporten återremitteras för vidare beredning
3. Därutöver anförs följande.

Tertiärrapport 2 för arbetsmarknadsnämnden visar en ekonomi med visst överskott, samtidigt är vi oroliga för de framförda politiska prioriteringar som sker i nämnden och dess konsekvenser framöver.

För en bra uppföljning av mått och nyckeltal måste realistiska, tillförlitliga och uppföljningsbara mål finnas som är relevanta att mäta. "Fler i arbete" måste anses vara ett dåligt mått mot bakgrund av att befolkningstillväxten är mycket hög liksom mot bakgrund av att högkonjunktur råder. Självklart får fler arbete i en sådan omvärld utan att ens arbetsmarknadsnämndens insatser behöver användas.

Det finns dock ett antal faktorer i tertiärrapporten som är oroväckande för en kommande utveckling där exempelvis ekonomin viker ner. För trots att Sverige nu har en stark ekonomisk tillväxt så finns det två huvudsakliga problem som det är viktigt att förbereda sig inför. För det första behöver såväl ekonomiska säkerhetsmarginaler som verksamheten i stort förberedas för hur verksamheten ska klara av en ekonomi som viker ner inom de kommande åren och hur staden då ska kunna hantera både en vikande ekonomi och den tudelning som redan nu finns på arbetsmarknaden. För det andra handlar det om att säkerställa att dagens arbetssökande har rätt kompetens

då det i dag finns stora brister i matchningen mellan de sökandes kvalifikationer och de lediga jobbens krav.

Därför är det särskilt allvarligt att se att andelen aspiranter inom Jobbtorg Stockholm som är självförsörjande efter sex månader konstant har minskat sedan 2015. För samtidigt som målnivån har höjt och ekonomin i stort har växlat över till en högkonjunktur så har alltså resultaten sjunkit. Om inte majoriteten kan klara av att rusta människor i ett läge då Sveriges ekonomi går mycket väl kommer det att gå väldigt illa den dag tillväxten inte ger draghjälp. I en tid av ekonomisk nedgång är det dem med svagast fäste som kommer att pressas ut och om inte fler blir självförsörjande under goda tider så cementeras det utanförskap som redan i dag leder till ett högt mänskligt pris då många ställs utanför samhälle och jobb.

Vad gäller integrationsarbetet är det också allvarligt att se att fler enheter inom den egna regin för SFI prognosticeras ha underskott. Språket är i särklass en av de viktigaste faktorerna för att nyanlända snabbt kan komma i arbete och att staden självt inte klarar av ekonomin är oroväckande. Det visar också på vikten av att ständigt se över om ökad mångfald av utförare kan ge lägre kostnader samtidigt som kvaliteten säkras.

Vad gäller arbetet med att bidra till en bättre matchning är det oroväckande att man inte når målet om antalet kursdeltagare inom den gymnasiala vuxenutbildningens högskoleförberedande program som får godkända betyg. Det är uppenbart att det ställs högre och högre kompetenskrav för att ta de lediga jobben på svensk arbetsmarknad och då kan Stockholm stad inte nöja sig med att elever inte når de uppsatta målen. Förvaltningen skriver också att den målnivå som nu prognosticeras är liknande som förra året och detta ställer stora krav på majoriteten att vidta åtgärder för att höja kunskapsresultaten samtidigt som de är svaret skyldiga för varför dessa åtgärder inte redan är vidtagna. Allt annat är ett svek mot dem som behöver vuxenutbildningen för att skapa nya chanser i livet. Särskilt alarmerande är det att matematikresultaten haltar och att det i år väntas vara färre godkända från verksamheten i egen regi medan resultaten i den upphandlade verksamheten i stort ökar.

Det är alarmerande att den långa sjukfrånvaron är så hög och fortsätter öka. Särskilt alarmerande är det att det främst är kvinnor som drabbas och att kvinnors långvariga sjukfrånvaro med 1 procentenhet på ett år. Den största ökningen sker inom Jobbtorgsverksamheten. Det är bra att förvaltningen bedriver ett aktivt arbete när någon blivit sjuk för att förhindra att en kort sjukfrånvaro blir till långvarig sjukfrånvaro. Med anledning av den ökande sjukfrånvaron, så hög som 7,18 % inom Jobbtorgsverksamheten, och att den specifikt drabbar kvinnor hårdare, är det dock angeläget att verksamheten omedelbart ses över så att ytterligare sjukfrånvaro kan förhindras.

En fråga som framöver kommer att växa i omfång är nyanländas möjligheter att bedriva studier, ta lämpligt arbete och hitta bostad. Det är i grunden naturligt att förvaltningen pekar på att detta ska få en högre prioritet under åren. Men med tanke på att Sveriges arbetsmarknad redan är allvarligt tudelad mellan dem som har ett jobb och dem som står utanför krävs det mycket kraftfullare insatser än vad som presenterats hittills av majoritet. Alltför stort hopp sätts till de olika anställningsstöd som såväl majoritetens själva för fram som de stödformer som den nationella regeringen har lanserat. Givet att inte minst de nationella stödformerna ofta är dyra och ineffektiva så är det oroväckande att majoriteten verkar sakna idéer utöver att använda sig av dessa stödformer.

Insatser för att få personer som står långt från arbetsmarknaden i arbete bör inte bedrivas i projektform. Då behovet av dessa insatser är långvarigt och berör ett större antal individer kan arbetet inte bedrivas som enstaka projekt utan måste införlivas permanent i den ordinarie verksamheten.

Den bristande integrationen ställer stora krav på staden och förutsätter en tydlig planering och konkreta åtgärder för att nyanlända snabbt ska komma i arbete och kunna etablera sig i det svenska samhället. Dessvärre saknas en tydlig beredskap från majoriteten, vilket riskerar att många nyanlända istället kommer att bli predestinerade till ett utanförskap i Sverige och i Stockholm. Nationellt driver Alliansen en politik som bygger på sänkt skatt för att göra det mer lönsamt att arbeta, införandet av ett bidragstak för att det aldrig ska löna sig bättre att gå på bidrag än att jobba, skarpare krav på egna ansträngningar samt fler lärlingsjobb med lägre anställningskostnader så att fler kan lära sig jobbet på jobbet. Mer av den politiken behöver också bedrivas i Stockholm men tyvärr avstår majoriteten från detta.

Till tertialrapporten finns även en bilaga som handlar om handlingsplanen mot den våldsbejakande extremismen. Ett starkt samhälle som håller ihop får inte lämna någon utanför. Det finns i dag områden och miljöer i Sverige som där människor upplever sig allt mer bortglömda, där utanförskapet är utbrett, och där framtidstron vänts till hopplöshet. Det är farligt – både för människorna som lever där, och för samhället i stort. Vi har en skyldighet att från politiskt håll göra allt vi kan för att bryta den utvecklingen. Precis som förvaltningen påpekar så kan nämndens generella uppdrag med inbörden att underlätta för personer med en svag ställning på arbetsmarknaden att komma i arbete eller studier bedöms vara viktigt för att förebygga risker för rekrytering till extremism.

Vi får dock inte vara naiva över det hot som våldsbejakande extremism utgör. Att bryta utanförskap och få fler i arbete slår undan

benen för del av rekryteringen till extrema kretsar vilket gör hela samhället tryggare men vi kan inte heller inte inbilla oss att ett jobb är ett botemedel för den som redan är förblindad av hat mot det svenska samhället. Därför behöver det förebyggande arbetet konstant ske i nära dialog och samverkan med polis och säkerhetspolis. Det är positivt att förvaltningen är tydlig med att alla brott ska anmälas och man har viss samverkan med polisen, men det bör med största sannolikhet skärpas för att alla goda krafter i samhället tillsammans ska kunna pressa tillbaka den röta som extremismen utgör.

Stockholm står, liksom stora delar av världen, inför ett allvarligt och eskalerande hot från våldsbejakande extremistiska grupperingar. Det blev inte minst smärtsamt tydligt fredagen den 7 april 2017, när Stockholm blev utsatt för ett dödsbringande terrorattentat. Nyligen meddelade också Säkerhetspolisen att omfattningen av detta hot är väsentligt mycket större än vad som tidigare har varit känt. 2010, då Stockholm förra gången utsattes för ett attentat, bedömde SÄPO att det fanns omkring 200 våldsbejakande islamistiska extremister i Sverige. Nu bedöms de vara tusentals.

Försvaret av vårt öppna, demokratiska samhälle och av Stockholm som en öppen stad är därför en högst angelägen fråga som inte får bli föremål för partipolitisk konflikt. För att säkra våra invånares trygghet mot hot från våldsbejakande extremister krävs såväl polisiära som sociala insatser. Arbetet mot våldsbejakande extremism handlar om att arbeta mot samtliga de hot som SÄPO bedömer kan skada demokratin: extremistisk islamism, vit makt-miljön och den så kallat autonoma vänstern. Stockholms stad står inför stora utmaningar framöver och därför måste vi, tillsammans med berörda parter och relevant sakkunskap, arbeta kunskapsbaserat och med tydliga strukturer och insatser.

Stadens arbete mot våldsbejakande extremism fastställdes av kommunfullmäktige den 16 maj 2016 som riktlinjer till stadens trygghets och säkerhetsprogram.

Om Alliansen hade styrt hade hela processen sett annorlunda ut från början, från antagandet av den stadsövergripande strategin mot våldsbejakande extremism till att de lokala handlingsplanerna skulle ha utgått från en central mall som skulle ha upprättats utifrån Försvarshögskolans (FHS) expertis.

Våra partier hade velat se en samordnad stadsövergripande process grundad på beprövad erfarenhet och stödd på extern expertis från FHS för att ta fram en central mall för de lokala handlingsplanerna, vilket vi också underströk i samband med att den stadsövergripande strategin antogs av kommunfullmäktige 2016.

Vi har efterfrågat, men inte fått gehör för, konkreta och uppföljningsbara indikatorer med avseende på effekt, inte genomförda aktiviteter, i arbetet mot våldsbejakande extremism.

Det fanns i kommunstyrelsens direktiv till nämnderna framförallt tolv punkter som är väsentliga, punkter som inte är tillräckligt beaktade i det föreliggande förslaget till reviderad handlingsplan. Dessa tolv punkter är följande.

1. Kompetens från FHS och dialog med polisen

Alliansen har krävt att stadsdelsnämndernas lokala handlingsplaner ska följa en central mall utformad i samarbete med Försvvarshögskolan (FHS) och utgå från lokala förutsättningar och utformas i dialog med polis om hur den specifika situationen i stadsdelen ser ut.

Någon central mall har aldrig upprättats, men som en följd av att Alliansen krävde att handlingsplanerna i efterhand skulle analyseras och bedömas av relevant expertis från FHS skedde så i efterhand inför beslutet i kommunstyrelsen i juni. På så vis gjordes, på Alliansens initiativ, en genomgång av FHS av planerna med förslag på åtgärder, tillägg och förändringar av varje enskild handlingsplan. På så vis har det funnits ett kvalitetssäkrat underlag från ledande akademisk expertis på området som grund för kommunstyrelsens direktiv till nämnderna om att revidera handlingsplanerna. Men FHS förefaller inte ha varit involverade i revideringen av handlingsplanen, vilket gör att den relevanta expertisen än en gång saknas i den konkreta utformningen.

2. Stadsövergripande förhållningssätt och lägesbild

Alliansen har krävt ett stadsövergripande och gemensamt förhållningssätt för hur stadens nämnder ska agera när personer med våldsbejakande extrema tendenser identifieras samt att en stadsövergripande lägesbild årligen behöver presenteras för kommunstyrelsen.

En stadsövergripande utbildningsplan är under utarbetande och att stadens nätverk av samordnare bistår den centrala samordnaren i arbetet att prioritera verksamheter för utbildning. Kommunstyrelsen ska tydliggöra processen för nämnderna för revidering av handlingsplaner och uppföljning av arbetet och handlingsplanerna ska revideras årligen utifrån aktuell lägesbild varefter kommunstyrelsen ska redovisa en samlad lägesbild för staden. Handlingsplanerna och deras aktiviteter ska följs upp inom ramen för ordinarie uppföljning. Vidare är det angeläget att kommunstyrelsen aktivt bedriver ett utvecklingsarbete för att tydliggöra uppföljningsbara mål kopplat till riktlinjerna för att på ett bättre sätt kunna stödja nämnderna i uppföljning och utvärdering av insatsernas effekt.

3. Utbildning, kompetensutveckling och kunskapsstöd

Alliansen har krävt god tillgång till adekvat utbildning och ett kontinuerligt kunskapsstöd till medarbetare inom socialtjänst m.fl. som kommer i kontakt såväl med människor som riskerar att radikaliseras. Därför måste en plan för kompetensutveckling inom dessa frågor upprättas. I detta behöver det även klargöras vilket behov det finns att anställa medarbetare med särskild expertis.

Stadens centrala samordnare samverkar med externa myndigheter, nätverk och akademi och upprätthåller regelbunden kontakt med Försvarshögskolan och andra relevanta aktörer i syfte att hålla staden uppdaterad kring pågående och avslutad forskning. Men kompetensutvecklande insatser behövs i hela stadens organisation, inte endast centralt. Hur detta ska åstadkommas måste tydligt framgå av handlingsplanen för varje nämnd.

4. Stärkt samarbete och samverkan

Alliansen har krävt ett tätare samarbete mellan myndigheter och samhällsinstitutioner såsom polis, säkerhetspolis, skola och socialtjänst. För att stärka arbetet och fånga upp potentiella extremister har Alliansen förordat att så långt lagen medger häva sekretessen mellan stadens nämnder så att information kan delas när så krävs.

Det måste därför framgå av handlingsplanerna hur stadsdelsnämnderna inom ramen för samverkan mellan skola och socialtjänst tillsammans med polis ta fram rutiner för gemensam hantering kring radikaliserade individer. De rättsutredningar som har initierats av kommunstyrelsen för att klargöra sekretessregler för stadens verksamheter och möjligheter till informationsöverföring internt och externt måste delges nämnderna och ligga till grund för effektivare samverkan.

5. Förebyggande och uppsökande arbete mot radikalisering

Alliansen har krävt en plan för vilka insatser som ska erbjudas ungdomar som riskerar att dras in i extremistiska miljöer och deras familjer samt att uppsökande arbete bör bedrivas även på nätet för att nå rätt målgrupper.

Stadsdelsnämnder måste därför i sina handlingsplaner tydligare ange hur de inom ramen för samverkan mellan skola och socialtjänst tillsammans med polis ska ta fram rutiner för gemensam hantering kring radikaliserade individer. Likaså måste socialnämnden i sin handlingsplan uppge hur den avser att utveckla sitt uppsökande arbete mot de grupper som finns i närheten av våldsbejakande extremistiska organisationer och miljöer, inklusive på internet.

6. Informationsinsatser till medborgarna

En plan behövs för vilka informationsinsatser som ska riktas till medborgarna, som vart man kan vända sig om man misstänker att någon i ens närhet blir radikaliserad.

Stadens insatser i detta hänseende behöver utvecklas mer än vad som anges i det föreliggande ärendet. Det är inte tillräckligt att utbildningsnämnden skapar en kunskapsbank för lärare om ämnet samt att beskriva hur skolorna arbetar mot propaganda och för att göra sina elever källkritiska. Utbildningsnämnden måste tillse att samtliga skolor i staden löpande samverkar med socialtjänst och polis för att, närhelst behov uppstår av gemensam hantering kring radikaliserade individer, ha väl inarbetade rutiner.

7. Avhopparverksamhet

Alliansen har krävt avhopparverksamheter för radikaliserade som vill lämna den extrema miljön. Det är nödvändigt att en länsöver-skridande avhopparverksamhet för våldsbejakande islamistiska extremister inrättas.

I ärendet anges att avhopparverksamhet erbjuds inom ramen för sociala insatsgrupper och den stadsövergripande avhopparverksamheten. Vi har rest farhågor huruvida de sociala insatsgrupperna är rätt enheter för denna verksamhet, dels därför att avhopparverksamhet ligger vid sidan av insatsgruppernas primära syfte, som är att motverka att unga människor fastnar i kriminalitet, dels därför att insatsgrupperna inte besitter adekvat kompetens i tillräcklig omfattning. Vi anser därför att det inte är tillfredsställande att avhopparverksamheten åläggs de sociala insatsgrupperna.

8. Involvera teologiskt skolade och civilsamhällesaktörer

Alliansen har drivit kravet att involvera civilsamhällesaktörer i arbetet med avradikalisering för att stävja rekrytering till extrema miljöer behöver involveras. Här har teologiskt skolade personer och imamer enligt expertisen en viktig roll.

Stadsdelsnämnderna ska beakta utökad samverkan med olika aktörer i civilsamhället i frågan om våldsbejakande extremism, samt att grupper som arbetar med avradikalisering ska bestå av representanter från olika myndigheter och aktörer inklusive företrädare för trosamfund, idrottstränare och andra representanter från civilsamhället. Men det behöver tydligare anges hur stadsdelsnämnderna konkret ska gå till väga för att stävja religiöst motiverad islamistisk extremism.

9. Inga bidrag till odemokratiska organisationer

Stadsdelsnämnderna i Stockholm behöver se över sina lokala bidrag och säkerställa att inga medel ges till organisationer eller föreningar som inte vilar på demokratins grundvalar.

Det är otillfredsställande att det saknas stadsövergripande riktlinjer avseende detta. Inga stöd i form av ekonomiska bidrag får ske från staden till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rätts-

statens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män. Föreningar som uppmuntrar till eller möjliggör våldsbejakande extremism ska fråntas all typ av stöd i den mån de har sådant samt att bidrag följs upp noggrant och utvärderas av den bidragsgivande nämnden.

10. Angivande av islamistiska miljöer

Alliansen har krävt att det särskilt anges att våldsbejakande islamism för utgör det främsta hotet. Det främsta attentatshotet mot Sverige kommer från våldsbejakande islamistiska miljöer och i synnerhet återvändande jihadister.

Nationellt centrum för terrorhotbedömning har under våren 2017 lyft fram att det främsta attentatshotet mot Sverige kommer från våldsbejakande islamistiska miljöer. Detta styrks ytterligare av de uppgifter som SÄPO lämnade den 16 juni om den dramatiska ökningen av mängden våldsbejakande islamister i Sverige. Detta förhållande behöver tydligare avspeglas i handlingsplanerna, både som bakomliggande orsak och med avseende på vilka åtgärder och arbetssätt det specifikt fordrar från stadens sida.

11. Samband mellan extremism och hederskultur

Alliansen har krävt att hedersrelaterat våld och förtryck nämns i handlingsplanerna. Hederskultur är en problematik för sig, men det finns belagt ett samband med islamistisk extremism.

Det måste skarpare tydliggöras i samtliga handlingsplaner att nämnderna i arbetet mot våldsbejakande extremism kommer att beakta kopplingen till stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

12. Samverkan med bostadsbolagen

Alliansen har krävt att nämnderna ska uppmanas att samverka med bostadsbolagen. Internationella erfarenheter visar att sådan samverkan kan vara till stor hjälp i arbetet mot våldsbejakande extremism.

Det måste mer konkret anges vilka åtgärder handlingsplanen avser för att nämnderna tillsammans med stadens bostadsbolag och lokala aktörer ska genomföra åtgärder för att underlätta integrering och motverka utanförskap samt att ett stadsövergripande arbete påbörjas för att utreda hur bostadsbolagen kan bistå i arbetet mot våldsbejakande extremism.

Återremiss

Vi kan sammanfattningsvis konstatera att det föreliggande ärendet inte lever upp till de direktiv som en blocköverskridande majoritet i kommunstyrelsen stod bakom. Såväl i enskildheter som sammantaget är stadens handlingsplaner alltjämt otillfredsställande. Särskilt anmärkningsvärt är att ett samlat grepp kring frågorna alltjämt sak-

nas, trots att hoten från våldsbejakande extremism om något har skärpts ytterligare de senaste månaderna.

Alliansen värdesätter breda och blocköverskridande överenskommelser i strategiskt viktiga frågor för staden. Men sådana överenskommelser kan inte ske till priset av att sakinnehållet blir alltför urvattnat. Och överenskommelserna förlorar sitt syfte om deras intentioner inte efterlevs i det fortsatta arbetet. I detta fall kan vi konstatera att vi upprepade gånger under mandatperioden visat god vilja i att gemensamt driva arbetet mot våldsbejakande extremism framåt. Men det konkreta resultatet i form av ett skärpt, stärkt och professionaliserat systematiskt arbete mot våldsbejakande extremism uteblir alltjämt. Därför kan vi inte ställa oss bakom föreliggande handlingsplan utan yrkar att det återremitteras för att kompletteras enligt ovanstående.